

POHJOIS-POHJANMAA

Iin Sotainvalidit		1967
Kestilän ja Siikalatvan Sotainvalidit	Luomujärven maja	
Kuusamon Sotainvalidit	Oivankijärven Veljesmaja	1966
Kärsämäen	Mokka Mökki	
Kärsämäen, Pyhännön, Piippolan ja Kestilän Sotainvalidien osastojen yhteinen Lamun Virkistysmaja		1977
Oulun Sotainvalidit	Veljeskoti Hietasaarella	1944 - 2001
Paavolan ja Revonlahden Sotainvalidit	Veljesranta	
Revonlahden Sotainvalidit	Kesämökki	1961 - 1986
Raahen Sotainvalidit	Veljesmaja	1959
Iin Sotaveteraanit	Yhteismaja invalidien kanssa	
Sotaveteraanipiirin Rokuan lomaosake		
Sompala-seuran lomaosake Vesannon kunnassa		1973 -1993
Raahen Reserviupseerit ry		
Oulun Reserviupseerikerho ry		
Tyrnävän Reserviläiset ry		
Taivalkosken Reserviupseerikerho ry		
Yli-Iin reserviläiset ry		

SOTAINVALIDIEN POHJOIS-POHJANMAAN PIIRI

IIN OSASTO

Toiminta on ollut vilkasta koko olemassaolon ajan. Veljiä on autettu, ohjattu tarkastuksiin ja tutkimuksiin, hoitoihin ja kuntoutuksiin sekä sotavamman haitta-asteen tarkistuksiin. Henkiseen huoltoon on kiinnitetty huomiota. On järjestetty retkiä, juhlia. On tehty kotikäyntejä määrävuosia täyttäneiden jäsenten kotiin. Tämä kaikki on antanut yhteenkuuluvuuden tunnetta ja vetänyt perheet mukaan pois arkisista ympyröistä. Piirin järjestämille leireille on osallistunut vuosina 1975 – 1992 14 veljeä. Joulujuhlat ovat osaston toiminnan kohokohtia. Naisjaoston puuhakkaat naiset ovat järjestäneet juhlat ja kantaneet päävastuun niin ohjelmasta kuin tarjoilustakin. Retkiä on tehty runsaasti kesäaikana eri puolille Suomea, muutama retki Norjaan ja Ruotsiin. Yhteistoimintaa on osastolla ollut paikkakunnan reserviläisjärjestöjen ja molempien veteraanijärjestöjen kanssa. Yhteistoiminta on hoidettu kunnianosoitukset sankarihaudoilla itsenäisyys- ja sankarivainajien muistopäivinä. Helmikuun 3. päivänä 1963 naisjaoston puheenjohtaja, nykyinen kunniapuheenjohtaja Elsa Tapio teki aloitteen veljesmajan rakentamiseksi. Osaston miehet lämpenivät asialle. Suunnitelmat laadittiin, puutavara saatiin paikan päällä

veljien toimesta. Maja rakennettiin lahjoitusten ja veljien talkootöiden avulla. Majan vihkiäiset pidettiin 13.8.1967. Maja on vilkkaassa käytössä. Sitä on lainattu muidenkin järjestöjen, kuten vanhusten kerhojen, Punaisen Ristin, urheiluseurojen ja veteraanijärjestöjen käyttöön.

Käyttövarat ovat kertyneet syyskeräyksestä, avustuksista Iin kunnalta ja seurakunnalta, yhdistyksiltä ja liikelaitoksilta. On myös järjestetty kotiseutujuhlia, uudenvuoden juhlia, juhannusvalvojaisia, ohjelmallisia iltamia. Pöytäkirjojen mukaan osaston jakamat avustukset vuodesta 1942 lähtien on 73.476 mk, liitolta saatuja avustuksia on välitetty 237.727 mk.

KESTILÄN JA SIIKALATVAIN OSASTOT

Osaston päätehtäväksi muotoutui heti alkuvaiheessa varjen hankinta heikoimmassa asemassa olevien jäsenten auttamiseksi. Perustavassa kokouksessa määriteltiin tehtäväksi seuraavaa: Ylläpitää 1939 – 1940 ja sen jälkeisissä sodissa yms. tehtävissä työkykynsä kokonaan tai osittain menettäneissä Kestilässä asuvissa henkilöissä isänmaallista henkeä ja luottamusta tulevaisuuteen sekä luoda pohja heidän ja heidän puutteen sekä olevien omaisten huollolle.

Siikalatvain sotainvalidit hankkivat Iso-Lamu-

lin osaston veljet rakennuspuiden sauhautalkoissa.

Kuusamon osaston jäseniä puolisoineen "muikujuhlissa" virkistysmajalla 1970-luvulla.

järvelle yhteisen majan, johon Kestilän osastokin meni osakkaaksi.

KUUSAMON OSASTO

Syyskeräyksiin on osallistuttu säännöllisesti. Kerätyillä varoilla on avustettu vaikeuksiin joutuneita jäseniä mm. myöntämällä tilapäisavustuksia sekä joulurahaa. Perusavustuksia on anottu ja saatu Veljesliiton varoista. 1950-luvulla osasto vuokrasi metsähallitukselta Rukatunturilta määrään, jolle rakennutettiin virvokekioski. Rukan tiejärjestelyt aiheuttivat myöhemmin sen, että kioski jäi syrjään tiestä. Toiminta oli kannattamattomana lopetettava. Oivankijärven rannalle rakennettiin vuosina 1966 – 1967 "Veljesmaja", joka tehtiin pääosiltaan talkootyönä. Majan tontti saatiin vuokratuksi eräältä osaston jäseneltä

asevelihintaan. Majan käyttö oli alkuvuosina vilkasta. Nykyisin sen käyttö on vähäistä.

KÄRSÄMÄEN, PYHÄNNÄN, PIIPPOLAN JA KESTILÄN OSASTOT

Osasto omistaa yhdessä Pyhännän, Piippolan, ja Kestilän osastojen kanssa Lamun virkistysmajan Pyhännällä. Lamunmajalla naiset järjestävät mukavia kesäpäivänviettoja.

OULUN OSASTO

Liiketoiminnan harjoittaminen Oulun osastossa aloitettiin sodan aikana. Sodan jälkeen se laajeni ja monipuolistui. Perustettiin kahviloita, hoidettiin useita ruokaloita. Syksyllä 1944 aloitettiin kanttiinitoiminta. Osasto aloitti kahvilan pitämisen Linnasaaren Tähtitornissa vuonna 1945.

Rosvopaistilaiuuden (31.7.2000) lipunnosto Hietasaarella. Sinibaretit nostavat lipun.

Tämä toiminta jatkuu edelleen, tosin toisten toimesta. Myöskin nykyinen, Oulua tunnetuksi tekevä Hietasaaren Nallikarin toiminta alkoi Oulun osaston toimesta. Rakennettiin ravintola, pukusuojat uijia varten, sauna, kellari, majoitustiloja. Nallikarin "Merikylpylän" avajaiset järjestettiin 6.8.1946. Alueelle tehtiin tie talkootyönä 1947. Liiketoiminnasta mainittakoon myös kivennäisvesitehdas, jonka osasto osti vuonna 1957, Uusi Kivennäisvesitehdas W. Junnelius. Osastolla on ollut hallussaan myös kioskeja. Tätä toimintaa jatkaa edelleen Keskuskioski, jonka osasto omistaa. Toiminnan toteuttaa vuokralaisena osuuskauppa Arina. Myös parturiliikkeitä osasto on vuosien varrella ylläpitänyt ja niistä toimintamarkkoja hankkinut.

Osaston omistaman Hietasaarella sijaitsevan Veljeskodin merkitys on ollut keskeinen. Se on ollut osaston käytössä vuodesta 1944 alkaen ja edelleen. Ensin tuo Jarl Åströmin huvila vuokrat-

tiin ja vuonna 1950 ostettiin osaston käyttöön.. Veljeskoti on Oulun Hietasaarella oleva virkistyspaikka kesätoimintoja varten. Siellä osaston jäsenet ovat kokoontuneet pelailemaan, saunaan, monella tapaa virkistymään. Leirejä on järjestetty niin miehille kuin naisillekin. Piiri on järjestänyt siellä leiriviikkonsa.

Oulun osaston jäsenet ovat harrastaneet aktiivisesti sekä kuntoliikunta- että kilpaurheilutoimintaa. Liikuntakasvatustoimikunta perustettiin jo vuosikokouksessa 4.2.1945. Se muuttui myöhemmin urheilutoimikunnaksi. Oulun osasto oli koko maassa ensimmäisiä osastoja, joissa järjestettiin ohjattua liikuntaa.

Jatkosodan alussa haavoittui paljon veljiä ja heti vähäisen kuntouttamisen jälkeen alkoi urheiluharrastus, jalkapallo-ottelut Kokkolan ja Oulun sotainvalidien kesken pelattiin keväisin ja syksyisin kiertopalkinnosta. Vaikka Kokkola oli jo silloin menestyvä jalkapallokaupunki, po-

kaalit kuitenkin jäivät Oulun kaappiin. Kommeluksiakin sattui pelin tiimellyksessä. Kokkolan hiekkakentällä kuului yht'äkkiä huuto: Peli seis, silmä putos! Peli keskeytettiin, silmäproteesi löytyi. Hiukkasan hikisellä nenäliinalla enimmäkseen hiekat pois, proteesi paikoilleen ja peli jatkui. Toisen kerran irtosi maalivahdin jalkaproteesi, hiukkasan remonttia, proteesi paikoilleen ja peli jatkui.

Sotainvalidit osallistuivat runsaslukuisesti koko maassa maaottelumarssiin Ruotsia vastaan. Kävipä jalkapallojoukkue joskus vuosina 45 – 47 pelaamassa naapurimaan Haaparannan ja Luleån palokuntia vastaan. Tuliasia vietiin isännille eivätkä ne aina riittäneet kohteille. Jostakin oli puutetta rajan molemmin puolin.

Sotainvalidiurheilu valtakunnallisella tasolla alkoi vuonna -45. Oulun osasto oli tehnyt jo useampia aloitteita toiminnan käynnistämiseksi kunnes 1945 perustettiin Veljesliiton urheilutoi-

mikunta, joka vasta 15.6.1945 aloitti toimintansa SOTAINVALIDIEN URHEILULIITON nimissä.

Maailman ensimmäiset sotainvalidien urheilukisat pidettiin OULUSSA 5.- 7.7.1946. Sen jälkeen on OULU päässyt tai joutunut järjestämään jokaiset kesäkisojen juhla tapahtumat. Viimeiset pidettiin haikein mielin RAATIN kentällä 1.7.2000.

Vuosittain pidettiin maassamme 5 jopa 6 kisata eri kilpailumuodoissa. Lajit ja säännöt ovat muuttuneet, samoin kuin kilpailusarjat. Istumalentopallo esimerkiksi oli alun perin vain proteesimiesten kilpailu, mutta pelaajien vähentyessä otettiin joukkueeseen suuriprosenttiset alarajavammaiset ja myöhemmin rajoituksetta kaikki sotainvalidit.

Kilpailuja yhdisteltiin ja eroteltiin olosuhteiden mukaan niin, että palloilukisat olivat erilliset JYVÄSKYLÄN järjestäminä, samoin kuin myöhemmin, mukaan tullut suuren suosion saa-

Oulun osaston
Hietasaaren kesää.

vuttanut BOCCIA – kisa.

Näin on yksi toimintamuoto ikääntyvien sotainvalidien elämässä päättynyt, mutta liikunta- ja urheiluinnostus eivät ole loppuneet. Kilpailumieli tulee vielä esille jopa istumalentopalloharjoituksissa. Pallottelu, leikittely pallolla ja pelaaminen joukkueiden kesken ei ole mitään ellei pisteitä lasketa. Onneksi jälkipeliä ei tarvitse kovin kiihkeästi saunanlauteilla käydä.

Jonkinmoista liikuntaa ja kilpailua kuitenkin harrastetaan osastonkin puitteissa. Kukaan ei pysty laskemaan niitä liikuntamuotoja, harrastuksia, kisailuja, mitä meidänkin jäsenistö avio-puolisoineen harrastavat. Osaston järjestämät jokavuotiset kesä- ja talviliikuntapäivät VELJESKODILLA ja ROKUALLA keräävät piirin alueelta 200 – 300 virkistystä ja liikuntaa kaipaavia veljiä ja sisaria.

VIRKISTYSTOIMINTA

Virkistystoiminnan osuus sotainvalidityössä on aina ollut merkittävä. Sotainvalidien ikääntyessä sen merkitys vain kasvaa.

Hietasaaren Veljeskoti on ollut ja on yhä osaston kuntoliikunnan ja virkistystoiminnan keskus. Vaikka vuoden 2001 vuosikertomuksessa todetaan, että ”29.11.2001 pidetty osaston ylimääräinen kokous päätti myydä Hietasaarella sijaitsevan tontin vuokraoikeuden sekä tontilla sijaitsevan Veljeskodin ja muut rakennukset Oulun Diakonissalaitoksen säätiölle”, on toiminta jatkunut Veljeskodilla jäsenistön tarpeita vastaavalla tavalla. Kesäkausi on avattu talkoilla touko-

kuun puolivälin tienoilla. Tämän jälkeen on pidetty ohjelmalliset avajaiset. Juhannuksen vietto Veljeskodilla on jo muodostunut perinteeksi. Piirin kesäliikuntapäivä elokuussa on suuren suosion saavuttanut tapahtuma. Oulun laitoksissa ja palvelutaloissa asuvia veteraaniveljiä ja – sisaria on kutsuttu virkistymään Veljeskodille. Tähän kaikkien oululaisten veteraanijärjestöjen yhteisvoimin järjestämään tilaisuuteen on vuosittain osallistunut noin 170 sisarta ja veljeä. Lisäksi Veljeskodilla kokoonnutaan säännöllisesti kaksi kertaa viikossa virkistäytymään, kuntoilemaan, saunomaan ja kahville. Näihinkin tilaisuuksiin ovat tervetulleita kaikki sotiemme veteraanit. Syyskauden päättäjäiset vietetään syyskuun loppupuolella. Koko kesän kävijöiden määrä on vieraskirjan mukaan viime vuosina ollut noin 1400 – 2000.

Edellä mainittu järjestely Veljeskodin omistuksessa merkitsee muun muassa sitä, että vuodesta 2002 alkaen Diakonissalaitoksen palkkaamana Veljeskodin isäntänä ja talonmiehenä on toiminut Mikael Gustafsson.

Kesäkauden ulkopuolella on kerran kuussa kokoonnuttu aamukahvitilaisuuteen Aleksinkulmaan. Naisjaosto on tarjonnut pullakahvit. Ajankohtaisen alustuksen on pitänyt omaan väkeen kuuluva, toisinaan ulkopuolinen asiantuntija. Yhteislaulu on niin ikään kuulunut ohjelmaan. Tilaisuuksissa on ollut useita kymmeniä sotainvalideja puolisoineen.

Kevättalvisen sotainvalidipiirin Rokualla järjestämästä ulkoilutapahtumasta on tullut erit-

RAAHEN RESERVIUPSEERIT RY

JOHDANTO

Seuraavassa esitetty selostus perustuu aiemmalta nimeltään ”Raahen Reserviupseerikerho ry”:n sotien jälkeen hankkimien ja ylläpitämien ”Upseerimajojen” historiaan, joka julkaistiin Raahen Reserviupseerikerho ry:n 50-vuotishistoriikissa v. 1983.

Nykyiseltä nimeltään yhdistys on ”Raahen Reserviupseerit ry”.

ENSIMMÄINEN MAJA KULJUNNIEMESSÄ

Kuten yleensä muissakin järjestöissä niin myös Raahen Reserviupseerikerhossa on aikanaan tullut esille omien toimitilojen, kilpailukeskusten tai virkistyspaikan tarpeellisuus. Tarvetta on ilmeisesti ollut ja niinpä kerhon 50-vuotisen taipaleen aikana on kaksi kertaa päädytty ratkaisuun, jossa on pyritty yhdistämään nämä edellämainittujen tarpeiden toimintamahdollisuudet. On päädytty kerhomajojen hankintaan.

On todettava kuitenkin, että lähinnä pienten kerhohuonetilojen ja varsinkin talvella hankalan sijaintinsa vuoksi majojen käyttöaste on jäänyt verraten vähäiseksi, joten emme ole täysin onnistuneet toimintaedellytysten luomisessa.

Kerhon toiminnan vilkastuessa sotien jälkeen päätettiin 24.10.1950 pidetyssä kerhon yleisessä kokouksessa ensimmäisen majan hankkimises-

ta. Käytännön toimenpiteet jätettiin johtokunnan tehtäväksi ja niinpä sitten 2.6.1951 tehdyllä kauppakirjalla ostettiin Kaarle Joensuulta ”Pässilä” -niminen tila Saloisten Kuljunniemestä 300 000 markan kauppahinnalla.

Tilan pinta-ala oli 8 658 m² ja lisäksi erillinen saunatontti 400 m².

Tiloilla olleet entiset Lagerlöffin huvila- ja saunarakennukset olivat jo huonossa kunnossa, joten ne vaativat huomattavia korjauksia. Jäsenistö teki innolla talkootöitä. Talkootunteja kertyi kaikkiaan n. 800, joista innokkaimpana Heikki Tokola teki yksin n. 150 tuntia. Talkoomiesten ammattitaito ei kaikkiin korjaus- ja muutostöihin riittänyt, vaan töitä annettiin myös urakalla suoritettavaksi. Korsu Oy ja urakoitsijat Alamikela ja Kankaala tekivät 222 500 markan edestä muutostöitä.

Majaa varten saatiin paljon lahjoituksia, mutta rahoitusvaikeuksiakin oli. Korjauskuluja varten otettiin kaksi erillistä lainaa, yhteensä 240 000 mk, johtokunnan jäsenten takaamina. Lisäksi majaan saatiin 300 000 markan kiinnelaina. Hyvin merkittävä voimainponnistus oli ”auto-arpajaisten” järjestäminen. Kerhon osuudeksi näistä jäi 280 000 mk. Majan arvon noustua palovakuutustakin nostettiin vuoden 1952 lopulla 1 050 000 markkaan.

täin suosittu myös oululaisten sotainvalidien keskuudessa. Kesällä Oulun osasto on järjestänyt vastaavan tapahtuman Hietasaaren Veljeskodilla.

PAAVOLAN-REVLONLAHDEN OSASTO

Kymmenen vuoden ajan osasto omisti oman kesämökin. Siellä käytiin ahkerasti makkarailloissa ja suoritettiin monenlaisia kilpailuja sekä pelattiin lentopalloa. Kuntoutuksessa veljet ovat käyneet 70-prosenttisesti. Virkistystoimintaa on harjoitettu myös järjestämällä retkiä. Piirin kesäjuhliin on osallistuttu, samoin piirin liikuntapäivään Hietasaareissa. Kesäretkiä on tehty kerran vuodessa ulkomaita myöten. Retket ovat olleet 3 – 5 päivän pituisia.

Yrjö Koivulalta ostettiin 19.5.1961 jokiranta-tontti osaston jäsenten ja heidän perheidensä virkistyskäyttöön. Tontille rakennettiin kesämökki – saunarakennus. Veljesranta-nimisessä paikassa kokoonnuttiin virkistys- ja kokousiltojen merkeissä. Tontti myytiin rakennuksineen Ruukin Tennisseuralle 6.5.1986.

PIIPPOLAN OSASTO

Retkeily tuli ohjelmaan. Suunniteltiin virkistysmajan hankkimista Lamunjärvelle. Yhdessä Kestilän, Kärsämäen ja Pyhännän osastojen kanssa hanke toteutui vuonna 1977. Metsähallituksen vuokratontille kohosi maja saunoineen. Myöhemmin tontti lunastettiin itsenäiseksi.

PYHÄNNÄN OSASTO

Retkeilystä on tullut tärkeä toimintamuoto. Matkat on pääsääntöisesti toteutettu yhdessä rintamiesveteraanien ja naisjaoston kanssa.

Vuonna 1978 hankittiin virkistysmaja yhdessä Piippolan, Kestilän ja Kärsämäen osastojen kanssa Lamujärven rannalta. Maja ostettiin metsähallitukselta. Se on entinen metsäkämppä Juutisten sydänmaalla. Tontti on saatu ostetuksi omaksi. Maja on ollut varsinkin kesäaikaan vilkkaassa käytössä. Leirejä on järjestetty yhdessä seurakunnan kanssa jo ainakin kymmenenä kesänä. Kirkkoherra on toiminut leirinvetäjänä.

RAAHEN OSASTO

Osasto vuokrasi 20.1.1959 Raahen kaupungilta Pitkästäkarista 2000 neliömetrin suuruisen huvilatontin, joka 27.5.1969 alkaen on ollut 3.000 neliömetriä. Tontille rakennettiin vv. 1959 – 1960 sauna ja Veljesmaja, jonka seminaarinrehtori Arvo Laitinen vihki käyttöön 7.8.1960. Majan suunnitteli ja piirsi osaston silloinen sihteeri Jaakko Kauppila.

Joulukuun 1. päivänä 1987 osasto sai mielisairaanhoidtaja Tyyne Maria Pehkosen (v. 1923 – 1987) tekemällä testamentilla Raahen kaupungin Piehingin kylässä olevat omakotitalon ja huvilan tontteineen ja irtaimistoineen sekä perintö- ja metsätilan irtaimistoineen. Em. kiinteistöistä saaduilla varoilla on ostettu 5.8.1988 mm. osakehuoneisto, (44 neliömetriä), Brahenkatu 20A 1, osaston toimisto- ja naisjaoston kerhotiloiksi.

Upseerimaja Raahen Haapajärven tekojärven rannalla.

Tilaan liittyvät pellot ja niityt vuokrattiin paikallisille maanviljelijöille.

Majan ensimmäisenä isäntänä toimi Jorma Huotari. Tupaantuliaiset pidettiin juhannusaattona 1952 ja varsinaiset avajaiset 6.7.1952.

Kaiken kaikkiaan töitä majan eteen tehtiin paljon ja vuosien kuluessa johtokunta toivoi, että majaa olisi käytetty runsaammin.

Uusi aika oli kuitenkin koittamassa Raahen alueelle ja majasta saunoineen oli luovuttava.

Raahen – Saloinen terästehdastoimikunta osti tilan vuonna 1960 1.600.000 markalla osa-alueeksi tulevalle rautatehtaalle.

Tämän kirjoittaja näki majan ensimmäisen ja viimeisen kerran vuonna 1964 siinä vaiheessa, kun osa siitä oli jo vajoamassa rataleikkaukseen. Pian tämän jälkeen maja purettiinkin.

Majan myyntihinnasta velkojen maksun jälkeen

jäi jonkinlainen pesämuna seuraavaa hankintaa varten. Meni kuitenkin 6 vuotta ennenkuin päädyttiin uudelleen majan hankkimiseen. Tänä aikana ei kuitenkaan seisottu toimeettomana tälläkään sektorilla, vaan pesämunaa kartutettiin koko ajan. Varsinkin naisjaostomme teki aktiivista ja tuloksellista työtä varojen kartuttamiseksi. Ei nimittäin haluttu enää siihen vekselikierteseen, joka oli ollut edellisen majan aikana.

Johtokunnissa vuosien aikana pohdittiin varojen käyttöä useasti. Taloudellisesti asioita ajatelleet olivat asunto-osakkeen hankkimisen tai kioskitoiminnan aloittamisen kannalla. Lopulta kuitenkin katsottiin yksimielisesti edelläolevien toimintojen olevan liian kaukana kerhon toimintamuodoista. Päädyttiin jälleen kerhomajan hankintaan.

TOINEN MAJA HAAPAJÄRVEN TEKOALTAALLA

Lähistölle oltiin juuri rakentamassa Haapajärven tekoallasta ja sieltä useampien vaihtoehtojen jälkeen löytyi meille sopiva paikka. 31.12.1966 allekirjoitetulla kauppakirjalla ostettiin Keskitalon perikunnalta Niemelä-nimisestä tilasta puolen hehtaarin maa-alue 5 500 markan kauppahinnalla. Jäsenistössämme oli päteviä ”maanimittareita”, joten maa-alueeseen liittyvät kysymykset tulivat ammattitaidolla hoidettua. Tilasta tuli ”Kaluuna RN:o 129”.

Rakennustoiminnan aloittamiseksi perustettiin

Taidokasta hirsirakentamista ulkona ja sisällä.

erityinen majatoimikunta, jonka puheenjohtajana ja samalla koko hankkeen suurimpana talokoomiehenä toimi Antti Kopra. Talkootöitä riitti toki toisillekin. Koko ranta raivattiin ja tasoitettiin kannoista ja risuista ennen altaan veden nostoa. Sama raivaustyö tehtiin myös tontilla. Silloin poltettiin ”juhannuskokkoja” viikottain. Sauna-puuksi sopivaa tavaraa kertyi lähes 10 vuoden tarpeisiin.

Ote majatoimikunnan suunnitelmasta:

Haapajärven rantatontin käyttösuunnitelma:

”Tontille rakennetaan I rakennusvaiheessa rantasauna tarpeellisine aputiloineen. II vaiheena on harkittu keittiön, ruokailutilat ja majoitus-tiloja sisältävän majarakennuksen rakentamista. Lisäksi tontille tehdään lentopallokenttä.

Tässä vaiheessa suunnitellaan molempien vaiheiden sijoitus sekä tehdään saunarakennuksen rakennussuunnittelu.

Saunarakennuksessa tulee olla

- löylyhuone
- pukeutumis- ja oleskelutila n. 12 hengelle
- avotakka ja kahvinkeittopaikka
- avokuisti järven puolella

Polttopuu- ja työkaluvajat sijoitetaan joko saunarakennukseen tai erilliseen vajarakennukseen. Käymälän sijainti tontilla pyydetään asemapiirroksessa osoittamaan.”

Voidaan todeta, että I rakennusvaihe on toteutettu eikä sen jälkeen II rakennusvaihetta ole juuri harkittu.

Saunamajan piirustukset teki Arkkitehtitoimisto Eero Eerikäinen. Maja rakennettiin puomipuista, jotka oli tehty Inarista tuoduista suurista kelo-honkatukeista. Puomipuut saatiin lahjoituksena August Lindberg Oy:ltä. Muitakin lahjoituksia saatiin. Lahjoittajista mainittakoon tässä August Lindberg Oy:n lisäksi Paavo Mäkinen, Misa-Tuote ja Raahen kaupunki (lipputanko).

Majan rakennustyö oli vaativa. Käsiteltävänä oli tavallista järeämpi rakennusmateriaali ja ajankohdaksi sattui erittäin kylmä talvi.

Majan perustukset ja puutyöt tekivät kirvsmiehet Kalevi Paavola ja Antero Viinikangas. Muuraustöistä vastasi Väinö Korpela. Ammattitaitoisen työn jälki on nähtävissä.

Ulkorakennuksen suunnitteli Kyösti Nykänen.

Majan vihkiäistilaisuudesta 2.6.1968 muodostui juhlava. Majan luovutti rakennustoimikunnan puolesta Antti Kopra ja vastaanottajana oli kerhon puheenjohtaja Jorma Huotari. Oulun varuskuntasoihtokunta juhlisti tilaisuutta esityksillään. Kutsuvieraista mainittakoon sotilasläänin komentaja kenr. luutn. Olli Korhonen, sotilaspiirin päällikkö ev. luutn. Antti Liimatta, kaupunginjohtaja Yrjö Reinilä ja Pattijoen kunnasta Eino Kastelli ja Erkki Ingerttilä. Majalla saunottiin ensimmäisen kerran jo 25.5.1968, joten tässäkin käyttöönotto tapahtui ennen vihkiäisiä.

Majan käyttöoikeus on jokaisella kerhon jäsenellä. Tarkoituksena oli alun perin nimenomaan yhteiskäyttö muualta saatujen mallien mukaises-

ti. Käytännössä tällaisia yhteistilaisuuksia ovat olleet vain kokous-, kilpailu- ja talkootilaisuudet. Jäsenten sekä heidän perheittensä keskeistä käyttöä on ollut hyvin vähän. Johtokunta on usein tuonut esille huolestuneisuutensa majan vähäisestä käytöstä jäsenten taholta.

Maja on vuokrattavissa myös yhteisöjen ja yhdistysten päivä- ja iltakäyttöön kohtuullista vuokraa vastaan. Majan toiminnasta vastaavat majaan toimikunta ja majan isäntä.

Laatinut v. 1983 Mikko Suorsa

MAJASTA LUOPUMINEN V. 2008

Majan vihkiäisistä kuluneiden neljänkymmenen vuoden aikana säilyi majan käyttö ja tilanne pääpiirteittäin samanlaisena. Majalle vedettiin sähköt. Varustelutasoa parannettiin. Majalle voitiin ajaa autoilla. Kuitenkin majan verrattain syrjäisestä sijainnista johtuen, rajoittui sen käyttö kuitenkin vain sulan maan aikaan.

Maja palveli Raahen Reserviupseerit ry:n toimintaa keväisin ja syksyisin pidettyjen kokousten pitopaikkana. Ulkopuolinen käyttö jäi vähäiseksi, vaikka majaa mainostettiin mm. Raahen kaupungin ja reserviläisten internet-sivuilla. Majasta alkoi muodostua yhdistykselle taloudellinen rasite. Käyttökulujen vähentämiseksi tehtiin useita vuosia yhteistyötä Raahen Merionkijat ry:n kanssa. Merionkijoilla oli majan käyttöoikeus ja vastavuoroisesti he huolehtivat majan kunnos-

sapidosta. Kuitenkin pelkästään majan kiinteät kustannukset, kuten sähkö- ja vakuutusmaksut ylittivät majan vuokraamisesta saadut tulot. Vuokratulojen kasvattaminen olisi edellyttänyt majan muuttamista ympärivuotiseen käyttöön soveltuvaksi ja varustamista nykyaikaisilla mukavuuksilla, joiden toteuttamiseen pienellä yhdistyksellä ei ollut taloudellisia mahdollisuuksia.

Majan omistaminen ei siis ollut taloudellisesti kannattavaa eikä yhdistystoiminnankaan kannalta välttämätöntä. Talkootyönä tehdystä majasta luopuminen oli kuitenkin vaikea päätös tehtäväksi. Asiaa puitiin useammassa hallituksen kokouksessa ja viimein tehtiin kevätkokouksessa 2008 päätös majan myymisestä. Majaa tarjottiin

aluksi jäsenten ostettavaksi, mutta kiinnostusta ei ollut. Majan myynti annettiin kiinteistönlvällittäjän tehtäväksi. Kauppakirja allekirjoitettiin 4.9.2008 ja maja siirtyi yksityisomistukseen.

Yhdistyksen jäsenille majan myynti oli vaikea päätös. Toiminnan jatkuvuuden kannalta päätös oli kuitenkin ainoa oikea, sillä jatkuva vuosittainen kuluerä vaihtui nyt myyntituoton koroista saatavaksi säännölliseksi tulonlähteeksi.

Majan myynnin yhteydessä sovittiin uuden omistajan kanssa majan seinään kiinnitettävästä muistolaatasta, joka jää pysyväksi muistoksi yhdistyksen talkooppennistuksesta ja 40 vuoden yhdistyskäytöstä.

OULUN RESERVIUPSEERIKERHO

ROKULI

Rokuli on Oulun Reserviupseerikerhon erähenkinen maja Rokualla. Maja sijaitsee Syväjärven rannalla noin tunnin ajomatkan päässä Oulusta. Maja on salvottu Oulujoen vanhoista uittopuomeista yli 60 vuotta sitten. Rantasauna on rakennettu 60-luvulla ja peruskorjattu 80-luvun alussa. Päärakennuksessa on kaksi tupaa ja pieni keittokomero. Lisäksi rantasaunassa on pieni kamari.

YLI-IIN RESERVILÄISET RY

MAJAN HISTORIAA!

Yli-Iin Reserviläiset ry. on perustettu v.1968. (sil-
loin nimi Yli-Iin Reservinliupseerit ry)

60-luvun lopulla tehty päätös yhdistyksen
majahankkeesta. Ensin hankittu tontti, Pudas-
järven puolelta, Saunajärven rannalta 4000,00
markan hintaan. Arvo Vengasahon tilasta.

Majan syntyvaiheet lähtivät käyntiin hirsien
hankinnalla. Kyselyjen jälkeen tuli ilmi, että
Riepula Juhon tila Haapakoskella olisi lunastet-
tu Pohjolan Voimalle voimalaitos rakentamisen
tieltä. Neuvottelujen jälkeen purettavan raken-
nuksen hirret lunastettiin 50,00 markan hintaan
Pohjolan Voimalta. Hirret oli ensin kuljetettava
Iijoen eteläpuolelta talven aikana joen yli hevos-
pelillä maantien varteen. Ränin veljekset olivat

hevosmiehinä, reserviläisten toimiessa kuor-
maajina talkoovoimin.

Olavi Aalto kuljetti hirret rekalla 70 kilomet-
rin matkan Saunajärvelle, loppumatkan talvi-
tietä pitkin. Talkoissa oli 20 hengen porukoita,
joista osa oli naisia. Tärkeää olikin naisjaoston
toiminta niin muonituksen kuin rahankeruun
muodossa. He järjestivät myyjäisiä/iltamia ym.,
toiminnan tukemiseksi. Aktiivisimmat talkolai-
set olivat yhtäjaksoisesti 21 vrk yhtäjaksoisesti
kiireisempänä aikana talkoissa. Sillä matka Yli-
listä majalle oli 40 kilometriä, ja siihen aikaan
autoja oli harvoilla käytettävissä.

Maja; Pohjan Poika, valmistui v.1974.
Majan käyttö on ollut monipuolista.

Siellä on järjestetty kokouksia, illanviettoja, kil-
pailuja ja yhdistyksen jäsenet ovat saaneet käyt-
tää sitä aina korvauksetta koko sen olemassa
olon ajan omaan käyttöön. Ulkopuolisille sitä on
vuokrattu kulujen peittämiseksi ja myös kun-
tourheilutoiminnan tukemiseksi.

Nykyisin jo perinteeksi muodostuneessa Sau-
najärvi hiihdossa Yli-Iistä- majalle maja on an-
tanut oivan pääteaseman ja huoltopaikan osal-
listujille.

Yllä olevat tiedot perustuvat pääosin Hemmi
Niskalan ja Aulis Kärkösen muistelmiin.

Huomattavaa on silloinen voimakas talkoo-
henki ja voimakas maanpuolustustahto. Jäseniä
on ollut tuolloin yli sata henkeä, jotka ovat olleet
kaikki aliupseereita.

90-luvulla jäsenmäärä kävi pohjalukemissa.

Silloinen sääntöuudistus mahdollisti muidenkin
kuin aliupseereiden liittymisen johtokunnan
niin hyväksyessä. Näin on saatu jälleen jäsenis-
tön määräksi 130 henkilöä, joka on kova saavu-
tus 2300 asukkaan kunnassa.

Vuonna 2004 edesmenneen ylil Lauri Salosen
perikunta etsi honkakalustolle sijoitus paikkaa.
Kaluston Salonen oli saanut Uhtualta -42 rinta-
maveljiltä 40-vuotislahjaksi. Olimme onnekkai-
ta, kun he päätyivät luovuttamaan kaluston meil-
le ja lisäksi kaksi senaikaista sänkyä.

Kalusto on todella hieno ja puusta veistetyt
tuolit hyvät istua.

*Yli-Iin Reserviläiset ry
puheenjohtaja Timo Heinonen.*

MAJATOIMINNAN PERINTÖJÄ JA PERINTEITÄ

Juhltilaisuuksissa nostetaan usein maljat Suurelle Johtajalle tai Merkittävälle Projektille. Aina ei muisteta tai tiedetäkään, että suuretkaan asiat eivät synny itsestään, vaan pienten tekijöiden pienistä panoksista, joista kukaan ei pidä kirjaa. Hyvästä asiasta syntyy yhteinen tavoite, yhteinen henki, jonka varassa on jaksettu toimia, johon on uskottu ja jonka puolesta on oltu valmiita antamaan vaikka oma henki.

Asevelihenki on ollut sellainen ilmiö, jota so-
taa käymättömien sukupolvien on ollut vaikeata ymmärtää. Yhdessä tekemistä on nimitetty isänmaaliseksi talkoohengeksi. Kun Tampereen Reserviupseerien seniorit ryhtyivät perinneprojektinaan selvittämään, mikä merkitys majatoiminnalla tästä näkökulmasta on ollut vapaaehtoiselle maanpuolustustyölle, sotia käyneille veteraaneille, sotainvalideille, sotaleskille ja –orvoille, koimme voimakkaasti, miten yhteinen asia sai ihmiset liikkeelle.

Varsin vaatimattomin tavoittein alkanut ”surutyö”, omasta majasta luopumisesta alkanut pohdiskelu, laajeni vuoden 2008 syksyllä. 09-keväällä asiasta tiedotettiin kirjeissä ja niissä piirilehdissä, jotka olivat perinneasioista kiinnostuneita. 09-syksyllä koottiin vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen majatietoja. Sotainvalidien ja Sotaveteraanien majojen kartoitusta ja monipuolista toimintaa kerättiin talteen vuoden 2010 aikana. Aineiston taittoon päästiin keväällä

2011.

Tekstit ja kuvat ovat järjestöväen käsialaa. On tekstejä matrikkeleista, lehtien artikkeleista, omia muisteluita ja kirjoittajien tuntuja. Tekstejä ei ole editoitu matrikkeliformaattiin, vaan niissä on pyritty säilyttämään kirjoittajan sanoma majan merkityksestä vertaistuen, kuntoutuksen ja virkistuksen antajana.

Majatoiminnan rooli muuttuvassa yhteiskunnallisessa toimintaympäristössä on viimeisen viiden vuosikymmenen aikana muuttunut perusteellisesti. Nykyisin majatoiminta tukee vapaaehtoista maanpuolustustyötä vain, jos se on integroinut väestön muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan niin informatiivisesti kuin palveluita tuottavana osana arkipäivää.

On ollut mielenkiintoista tavoittaa majatoimijoita ja saada tietoa heidän yhteyksistään ympäristönsä, tukijaryhmiinsä ja yleiseen kansalaismielipiteeseen, vaikka näkyvä yhteiskuntapolitiikka yrittikin parin vuosikymmenen ajan unohtaa sotia käyneiden naisten ja miesten kokemat uhraukset.

Maja-aihepiiristä ei järjestöjen mukaan aiemmin ole tehty minkäänlaista yhteenvetoa. Tämä majatarinakokoelma lienee alku siinä perinnepohdiskelussa, joka selvittää majatoiminnan ”nousua ja tuhoa” sodanjälkeisillä vuosikymmenillä.

Maa on täynnä erilaisia majoja.

Kahden ja puolen vuoden aikana saimme kerätyksi tietoja 158:sta vapaaehtoista maanpuolustustyötä tekevistä majayhdistyksistä, 86:sta invalidien majayhdistyksestä ja 65:stä sotaveteraanimajasta. Joissakin piireissä niin tekijät kuin kokijat olivat jo poistuneet joukostamme eikä majatoiminnoista muistavia enää tavoitettu. Arkistotutkimuksiin taas meidän talkooryhmälämme ei ollut kykyä eikä taloudellisia resursseja.

Tähän projektiin kertynyttä aineistoa ei ole tilastoitu minkään tilastollisen menetelmän mukaan. Selvästi oli kuitenkin havaittavissa, että tiheästi asutuilla vaurilla rintamailla majoja oli enemmän kuin Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asutuilla alueilla. Joillakin alueilla metsästysseurat ja uskonnolliset liikkeet tarjosivat kokoontumistilojaan veteraanien käyttöön. Monien kansalaisjärjestöjen, muidenkin kuin reserviläisten, toimintasuunnitelmiin on ollut kirjattuna sotainvalidien, sotaleskien ja sotaorpojen virkistys- ja tukitoiminta omissa loma- ja virkistyskohteis-

saan. Varsinkin pohjoisessa on metsä- ja uittoyhdistöiden autiokämpät olleet aina veteraanipolven vapaassa käytössä. Laajat majakylät syntyivät suurten asutuskeskusten läheisyyteen. Ne täydensivät oivallisesti silloisen sosiaalisen palveluita.

Majatarinapalautteissa ja varsinkin puhelinkeskusteluissa tuli esille se, että liian moni veteraani ei löytänyt polkua veljesmajojen ilma-
piiriin ja traumaattiset sotakokemukset jäivät purkamatta. Tämän päivän lehtiartikkeleista on luettavissa, että sodan tuskaisat tunnut ovat läsnä vielä toisessa, jopa kolmannessa sukupolvensa. Sotaorvot alkavat järjestäytyä, ja yhä useammin avoimesti pohdiskellaan sodan merkitystä oman elämänkuvan rakenteissa.

Toivottavaa olisi, että ”asevelihenki” löytyisi vielä yli sukupolvirajojen ja poliittisten ristiriitojen. Suomalaisuuden arvot, oma kieli ja kulttuuri, saavutettu ja säilytetty itsenäisyys, työn arvostus ja rehellisyys luovat kestävästi arvopohjan yhteiskuntamme rakentamiselle.

